

A KSH jelenti: Gazdaság és társadalom, 2013. január–május

A tartalomból

1 Hazai és nemzetközi makrogazdasági folyamatok

2 Ágazati teljesítmények

2 Társadalmi és jövedelmi folyamatok

Hazai és nemzetközi makrogazdasági folyamatok

- A globális konjunktúrát 2013 első hónapjaiban visszafogottabb növekedés jellemezte, a jegybankok likviditásbővítése ugyanakkor kedvezően hatott a nemzetközi pénz- és tőkepiacokra. Az európai pénzügyi-gazdasági folyamatokat ugyanakkor negatívan befolyásolta a ciprusi bankválság, valamint a szlovén gazdaság belső egyensúlyvesztésének fokozódása.
- 2013 I. negyedévében a túlnyomórészt fejlett nemzetgazdaságokat tömörítő OECD egészére számított bruttó hazai termék 0,7%-kal – ezen belül az Egyesült Államoké 1,6, Japáné 0,2%-kal – emelkedett az előző év azonos időszakához képest. A fejlődő országok közül a kínai gazdasági teljesítmény 7,7, az indiai 2,8%-kal növekedett.
- Az **Európai Unió (EU-27)** tagországainak együttes bruttó hazai terméke 2013 január–márciusában 0,7%-kal csökkent. A korábban gazdasági motornak számító Németország GDP-je 0,3%-kal mérséklődött. Az **eurózóna** gazdasági teljesítménye 1,1%-kal volt alacsonyabb az egy évvel ezelőttnél.
- 2013 első három hónapjában a **magyar gazdaság** teljesítménye – kiigazítatlan adatok szerint – 0,9%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. A szezonálisan és naptárhathással kiigazított index szerint az egy évvel korábbihoz képest 0,3%-kal csökkent (amellyel az uniós rangsor középmezőnyében helyezkedünk el), az előző negyedévhez viszonyítva ugyanakkor 0,7%-kal növekedett hazánk teljesítménye.
- A rendelkezésre álló legfrissebb adatok szerint a **külkereskedelmi termékforgalomban** a 2013. január–májusi időszakra vonatkozó első becslés szerint az export **euróórtéke** 1,8%-kal, az importé 1,1%-kal növekedett az előző év azonos időszakához képest. A **külkereskedelmi mérleg** az első öt hónapot 3,1 milliárd eurós aktívummal zárta, 258 millió euróval többel, mint egy évvel korábban.
- 2013 első négy hónapjában** a kivitel **volumene** 3,1, a behozatalé 2,7%-kal emelkedett a 2012. január–áprilisihoz képest. Az első három hónapban a forgalom volumenét kezdetben kismértékű növekedés, majd csökkenés jellemezte, amit áprilisban a forgalom mindkét irányában két számjegyű bővülés váltott fel. Az árufőcsoportok közül január–áprilisban legnagyobb mértékben a feldolgozott termékek kiviteli és behozatali volumene bővült (6,6, illetve 5,8%-kal), de növekedett a gépek és szállítóeszközök mindkét irányú forgalma, valamint az energiahordozók importja is. Az első négy hónap átlagában az export **forintárszintje** 0,2, az importé 1,1%-kal csökkent, és a cserearány 0,9%-kal javult.
- A Magyar Nemzeti Bank adatai szerint a **folyó fizetési mérleg 2013 I. negyedévé**t 549 millió eurós többlettel zárta, ami a mérleg 602 millió eurós javulását jelenti az egy évvel korábbihoz képest. A folyó fizetési mérleg mind a négy részmerlege kedvezőbbé vált, a javulás mértéke az

áruforgalomban 218 millió eurót, az I. negyedéves aktívum pedig 1,1 milliárd eurót tett ki. A reálgazdasági tranzakciók másik csoportjában, a szolgáltatásokban 727 millió eurós többlet keletkezett az első három hónap során, 50 millió euróval több, mint egy évvel korábban. A szolgáltatások aktívumához jelentős mértékben járult hozzá az I. negyedévet 421 millió eurós többlettel záró idegenforgalom. A jövedelemmozgások egyenlege 1,3 milliárd eurós hiányt mutat, 115 millió euróval kevesebbet, mint 2012 I. negyedévében. Az ide tartozó tételek közül a legnagyobb értékű, 889 millió eurós nettó jövedelemkiáramlás a közvetlen tőkebefektetésekhez kapcsolódott. A viszonzatlan folyó átutalások esetében 22 millió eurós hiány keletkezett az év I. negyedévében, és e részmerleg 220 millió euróval javult az egy évvel ezelőttihez képest. A tőkemérleg és a folyó fizetési mérleg együttes egyenlegeként kialakuló – úgynevezett felülről számított – **külfölddel szembeni finanszírozási képesség** 1,1 milliárd eurót tett ki 2013 I. negyedévében, ami 757 millió euróval több az egy évvel korábbinál. A folyó fizetési mérlegben, valamint a tőkemérlegben elszámolt **EU-transzferek** együttes egyenlege 756 millió eurós többletet mutat, ami 315 millió euróval meghaladja a 2012. I. negyedévet.

- A Magyar Nemzeti Bank adatai szerint **2013. március végén** a nemzetgazdaság bruttó, a közvetlen tőkebefektetéseken belüli egyéb tőke nélküli **külföldi adósságállománya** 92,5 milliárd euró volt, a nettó adósságállomány pedig 39,1 milliárd eurót tett ki. Egy év alatt a bruttó adósságállomány 7,8, a nettó pedig 15%-kal csökkent. Március végén a nettó adósságállomány 62%-a a magánszektor, a fennmaradó része pedig az államháztartás és MNB együttes csoportját terhelte. A megelőző év március végéhez képest a magánszektor nettó külföldi adósságállománya 17, az államháztartás és MNB-é pedig 11%-kal csökkent.
- 2013 I. félévében az államháztartás központi alrendszerének** pénzforgalmi szemléletű, konszolidált **hiánya** – a Nemzetgazdasági Minisztérium előzetes adatai alapján – 722 milliárd forint volt, ami az egyenleg 204 milliárd forintos romlását jelenti az egy évvel korábbihoz képest. Az államháztartás 7250 milliárd forintot kitevő bevétele 6,9, a 7972 milliárd forint összegű kiadása pedig 9,2%-kal haladta meg a 2012. január–júniusit. Az alrendszerek közül a központi költségvetés egyenlege 322 milliárd forinttal romlott, így a hiány 914 milliárd forintot tett ki. (A romláshoz hozzájárult, hogy 2013-ban már központi költségvetési kiadásként jelentkeznek az átvett egészségügyi, szociális és egyéb intézmények kiadásai, valamint a köznevelésben a pedagógusok illetménye.) A második legnagyobb alrendszert jelentő társadalombiztosítási alapok esetében a mérleg 139 milliárd forinttal javult, így 136 milliárd forintos többlet keletkezett. A legalacsonyabb összegű egyenleváltozás a legkisebb alrendszert jellemezte: az elkülönített állami pénzalapok mérlege 21 milliárd forinttal vált kedvezőtlenebbé az előző év azonos időszakához képest, amelynek ellenére a bevételek összege még mindig meghaladta a kiadásokét (56 milliárd forinttal).
- 2013 első negyedévében a kormányzati szektor** – eredményszemléletben számított – 272 milliárd forintos **hiánya** a bruttó hazai termék 3,8%-át tette ki. A hiány az egy évvel ezelőttihez képest 56 milliárd forinttal, GDP-arányosan 0,7 százalékponttal növekedett. 2012 első negyedévéhez képest a bevételek 3,6, a kiadások pedig 5,1%-kal emelkedtek.

Ágazati teljesítmények

- Az **ipar bruttó kibocsátása** májusban – mind a kiigazított adatok, mind a munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 2,1%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A termelés visszaesésének hátterében elsősorban a híradás-technikai berendezések és az elektronikus fogyasztási cikkek iránti kereslet csökkenése állt, amit a járműgyártás továbbra is dinamikus bővülése sem tudott ellensúlyozni. A szezonálisan és munkanaphatással kiigazított ipari termelés volumene májusban 1,3%-kal volt alacsonyabb, mint az előző hónapban.
- **Január–májusban** az ipari termelés volumene 1,3%-kal volt kisebb a 2012 azonos időszakánál, a külpiaci értékesítés volumene 2,4%-kal emelkedett, belföldi pedig 3,9%-kal csökkent.
- Az első öt hónapban az ipar mindhárom **nemzetgazdasági ágában** csökkent a bruttó kibocsátás: a feldolgozóipar volumene 0,9, az energiaszektoré 6,7, a kis súlyú bányászaté pedig 18%-kal. A **feldolgozóipar** legnagyobb súlyú alágában, a járműgyártásban 11,3%-kal nőtt a termelés volumene, ami továbbra is elsősorban a közúti gépjárműgyártás bővülésének köszönhető. Növekedés jellemezte még a közepes súlyú vegyi anyag, termék gyártását (9,3%), a kis súlyú egyéb feldolgozóipari termelést (6,4%), valamint a villamos berendezések gyártását (1,9%). A feldolgozóipari alágak többségében azonban a termelés volumene nem érte el az egy évvel korábbi szintet, közülük a második legnagyobb súlyú számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása 15%-kal esett vissza. A harmadik legnagyobb alág, a termelésből több mint egytizeddel részesedő élelmiszeripar kibocsátása 1,4%-kal csökkent.
- A legalább 5 főt foglalkoztató ipari vállalkozásoknál az első öt hónapban ugyanannyian dolgoztak, mint egy évvel korábban, a termelés csökkenésével az **egy alkalmazásban állóra jutó ipari termelés** 1,4%-kal mérséklődött.
- Májusban az **új rendelések** volumene 3,4%-kal csökkent a tizenkét hónappal korábbihoz képest, az exportrendelések 4,1%-kal visszaestek, míg a belföldi megrendelések 0,9%-kal nőttek. Május végén az összes **rendelésállomány** 10,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.
- Az **ipari termelői árak** az első öt hónapban 0,3%-kal voltak magasabbak, mint egy évvel korábban. A hazai értékesítés árai gyakorlatilag az előző év azonos időszakának szintjén maradtak (–0,2%). Az árak leginkább az élelmiszeriparban emelkedtek (6,3%), míg a legnagyobb csökkenés a kőszelvénygyártás, kőolaj-feldolgozásban volt (5,8%). A külpiaci értékesítés árai 0,6%-kal haladták meg az egy évvel korábbit.
- Az **építőipari termelés volumene** májusban 11,2%-kal nőtt, amihez – az alacsony bázis mellett – az épületek szerkezetépítését végző, valamint az út- és vasútépítéssel foglalkozó szervezetek termelésének emelkedése is hozzájárult. **Január–májusban** a termelés volumene 7,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Ezen belül mindkét építményfőcsoport termelési volumene nőtt: az épületek építése 6,2, az egyéb építményeké 9,0%-kal.
- Január–májusban 4,9%-kal nagyobb volumenű **új építőipari szerződés** kötöttek, mint tavaly ilyenkor. Az új szerződés-kötések volumene az épületek építésére 0,7%-kal kevesebb, míg az egyéb építményekre kötöttek 9,1%-kal magasabb volt. A május végi **szerződésállomány** 10,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Ezen belül a két építményfőcsoport állománya ellentétesen alakult: az épületek építésére vonatkozó szerződéseké 9,0%-kal kisebb, míg az egyéb építményeké 20%-kal magasabb volt, mint tavaly ilyenkor.
- A **kiskereskedelmi forgalom** volumene az áprilisi gyenge bővülés után májusban 2,2%-kal haladta meg az előző év azonos időszakit. Összességében az **első öt hónapban** 0,4%-kal mérséklődtek az eladások 2012 hasonló időszakához viszonyítva. Áprilishoz képest a szezonálisan és naptárhatástól megtisztított index enyhe mérséklődést mutat (0,2%).
- 2013. január–májusban az **élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelem** eladásai kismértékben, 0,3%-kal mérséklődtek, ezen belül a forgalom kilenczetedét lebonyolító vegyes termékkörű üzleteké (hiper- és szupermarketek, vegyesboltok) stagnált, az élelmiszer-, ital- és dohányáru-szakboltoké pedig 2,9%-kal maradt el az előző év azonos

időszakától. A **nem élelmiszertermékek** forgalma az első öt hónapban 1,0%-kal csökkent. Ezen belül a legnagyobb mértékben az összeforgalom több mint negyedét adó bútort-, műszaki- és üzletek eladásai estek vissza (6,5%), de a szintén jelentős részesedésű könyv-, számítástechnika- és egyébiiparcikk-kiskereskedelem volumene is mérséklődött (0,9%-kal). Az iparcikk jellegű vegyes kiskereskedelem eladásai 1,3%-kal maradtak el az egy évvel korábbitól, miközben a textil-, ruházati és lábbeliüzletekben stagnált a forgalom. A gyógyszer-, gyógyszer-tárgyak-, illatszert-üzletek forgalma ugyanakkor 1,2%-kal emelkedett. Az üzemanyag-kiskereskedelem eladásai a tavalyi 3,2%-os csökkenés után idén január–májusban 0,7%-kal emelkedtek az előző év azonos időszakához képest, miközben az üzemanyagárak átlagosan 1,9%-kal maradtak el az egy évvel korábbi magas bázistól.

- A kiskereskedelmen kívül számba vett **gépjármű- és járműalkatrész-kiskereskedelem** eladásai 2013 január–májusában 3,5%-kal csökkentek az előző év azonos időszakához képest.
- 2013. január–májusban a **kereskedelmi szálláshelyeken** 2 millió 853 ezer vendég szállt meg, 7,0%-kal több, mint 2012 azonos időszakában. Az általuk eltöltött vendégéjszakák száma 6 millió 888 ezer volt, ami 5,3%-kal haladta meg a 2012. január–májusit. A vendégéjszakákban mért vendégforgalom 85%-át fogadó szállodák 6,2%-os forgalomnövekedést regisztráltak, 43,3%-os szobafoglaltság mellett. A **külföldi vendégek** száma 10, vendégéjszakáiké 9,2%-kal nőtt. A jelentősebb küldőországok közül Németország és Ausztria vendégéjszakák szerinti vendégforgalma csökkent (2,3 és 2,8%-kal), ugyanakkor Oroszországi, az Egyesült Királyságé és Olaszországi növekedett (25, 32, illetve 8,8%-kal). A szálláshelyeken 3,9%-kal több **belföldi vendég** 0,5%-kal több vendégéjszakát töltött el, és az igénybe vett szolgáltatásokért 3,9 milliárd forint értékben fizettek Széchenyi Pihenőkártyával. A kereskedelmi szálláshelyek árbevétele (közel 101 milliárd forint) folyó áron 9,6%-kal emelkedett, miközben a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás fogyasztóiár-indexe 103,3% volt.
- Az ország összes **vendéglátóhelyének** – a kereskedelmi szálláshelyek vendéglátó egységeivel együtt – 2013. január–májusban 284 milliárd forint bevétel volt, amelynek volumene 2,0%-kal kevesebb a megelőző évinél. A kereskedelmi vendéglátóhelyi forgalom volumene 0,6, a munkahelyi 9,1%-kal esett vissza.

Társadalmi és jövedelmi folyamatok

- Az alapvető **népmozgalmi mutatók** szerint 2013 első öt hónapjában kevesebb születés és halálozás, illetve mérsékelt népességszökkenés jellemezte hazánkat az egy évvel korábbinál.
- Az előzetes adatok szerint 2013. január–májusban 34 451 **gyermek született**, ami 5,5%-kal (2007 fővel) maradt el az egy évvel korábbitól. A születési arányszám 0,4 ezrelépponttal, 8,4 ezrelékre mérséklődött. Az **elhunytak** 54 208 fős száma 5,3%-kal (3013 fővel) volt kevesebb az előző év azonos időszakánál. A halálozási arányszám 13,2 ezreléket tett ki, az egy évvel korábbinál 0,7 ezrelépponttal kevesebbet. A **csecsemőhalálozások aránya** egy év alatt 5,5 ezrelékről 4,9 ezrelékre mérséklődött.
- A **természetes fogyás** üteme valamelyest lassult, annak következtében, hogy a halálozások abszolút száma nagyobb mértékben csökkent, mint a születéseké. A fogyás mértéke 19 757 fő volt, 1006 fővel kevesebb, mint 2012 első öt hónapjában.
- 2013. március–májusban – a 15–64 éves népességben belül – a **foglalkoztatottak száma** 3 millió 878 ezer fő, a **foglalkoztatási arány** pedig 57,9% volt. A foglalkoztatottak száma 66 ezer fővel (1,7%-kal), aránya 1,2 százalépponttal meghaladta az egy évvel korábbit. A férfi és a női foglalkoztatottak száma egyaránt bővült (48, illetve 18 ezer fővel), foglalkoztatási arányuk 63,7 és 52,4% volt.
- A **munkanélküliek száma és aránya** – szintén a vizsgált időszakban és a 15–64 évesek körében – 460 ezer főt, illetve 10,6%-ot tett ki. A munkanélküliek száma 25 ezer fővel (5,1%-kal), aránya pedig 0,7 százalépponttal csökkent a 2012. március–májusihoz viszonyítva. A férfiak és a nők munkanélkülisége egyaránt mérséklődött, előbbiek munkanélküliségi

rátája 10,7, utóbbiaké 10,5% volt. A munkanélküliek 47,9%-a legalább egy éve keresett állást, a munkanélküliség átlagos időtartama 18,2 hónapról 17,2 hónapra mérséklődött.

- 2013. január–májusban a nemzetgazdaságban¹ alkalmazásban állók havonta átlagosan **bruttó** 227 800 forintot kerestek, a – családi kedvezmény figyelembevételével számított – **nettó átlagkeresetek** összege pedig 149 200 forint volt. Előbbi 3,3, utóbbi 4,6%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. (A közfoglalkoztatás hatását kiszűrve az emelkedés 3,4 és 4,8% volt.) A versenyszférában alkalmazásban állók nettó keresete havonta 156 800 forint, a közfoglalkoztatottak nélküli közszférában pedig átlagosan 141 500 forint volt. A nettó átlagkeresetek a vállalkozásoknál 4,8%-kal, a költségvetésben – a közfoglalkoztatás nélkül számítva – 4,6%-kal nőttek. A nonprofit szervezeteknél dolgozók nettó bére 5,3%-kal, 134 900 forintra emelkedett.
- **A költségvetési szférában és a nonprofit szervezeteknél** a foglalkoztatottak érintett körének – az adó- és járulékváltozások ellentételezése céljából – a keresetbe nem tartozó havi **kompenzációt** fizetnek. A költségvetésben dolgozók havonta átlagosan bruttó 10 600, a nonprofit szervezeteknél 11 480 forint juttatást kaptak ezen a címen.
- A **fogyasztói árak** emelkedése a korábbi évekhez képest továbbra is lassúbb ütemű, bár április óta kissé gyorsult: az árszínvonal **júniusban** 1,9%-kal emelkedett 2012 júniusához képest. Az infláció idejének lassulása elsősorban az év eleji rezsicsökkentésnek és a tartós fogyasztási cikkek mérséklődő árainak köszönhető. Összességében az **első félév átlagában**

a fogyasztóiár-emelkedés 2,3%-os volt, ami jelentősen elmarad a tavaly ilyenkor 5,6%-tól.

- 2013 első felében – elsősorban a jövedékiadó-emelés következtében – a legnagyobb mértékben a szeszes italok, dohányárak (11,5%) drágultak az előző év azonos időszakához képest. Az élelmiszerek 4,1%-kal drágultak, ezen belül egyes termékek esetében az ilyenkor jellemző szezonális drágulás figyelhető meg: az idényáras élelmiszerek ára júniusban 21, az első félévben 16%-kal nőtt. Ezen belül a burgonyáért júniusban 72, január–június átlagában pedig 68%-kal kellett többet fizetni. A liszt ára 14%-kal emelkedett, miközben a cukoré 5,3%-kal, a tojásé pedig – az előző évi magas bázishoz képest – 4,9%-kal csökkent. A szolgáltatások árszínvonala az első félévben 3,7%-kal nőtt, ezen belül a lakbér, lakásszolgáltatás díja 3,1, a hírközlésé 3,6, a közlekedési szolgáltatásoké pedig 3,2%-kal drágult. Az egyéb cikkek, üzemanyagok ára – a tavaly ilyenkor 8,4%-os drágulás után – idén az első félévben 0,7%-kal emelkedett, ezen belül a járműüzemanyagokért átlagosan 2,1%-kal kellett kevesebbet fizetni a korábbi magas bázishoz képest. A ruházati cikkek fogyasztói ára nem változott, miközben a tartós fogyasztási cikkek árcsökkenése (2,0%) tovább folytatódott. Utóbbin belül a televíziók és a használt személygépkocsik ára tizedével mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest. Elsősorban az év eleji rezsicsökkentés hatására a legnagyobb mértékben (6,5%) a háztartásienergia-árak estek vissza. Ezen belül a távfűtésért 10,8, a vezetékes gázért 7,8, az elektromos energiáért pedig 8,0%-kal kellett kevesebbet fizetni.

¹ A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a megfigyelt nonprofit szervezeteknél.

1. tábla

Összefoglaló adatok

(indexek az előző év azonos időszakának százalékában)

1.) 2013. január–május

Megnevezés	2012	2013.		
		január–április	május	január–május
Ipari indexek				
termelés	98,3	98,8	97,9	98,7
értékesítés belföldre	96,1	96,0	96,8	96,1
értékesítés exportra	99,3	102,9	100,4	102,4
létszám	97,9	100,1	99,9	100,0
termelékenység	100,4	98,7	97,8	98,6
Építőipari termelés indexe	94,1	106,3	111,2	107,5
Mezőgazdasági értékesítés indexe	102,3	94,2	92,8	94,7
Kiskereskedelmi forgalom indexe	97,8	98,9	102,2	99,6
Behozatal értéke, millió euró	73 267	24 312 ^R	6 253	30 565
értékindexe	100,5	101,6	99,1	101,1
Kivitel értéke, millió euró	80 090	26 769 ^R	6 906	33 675
értékindexe	100,1	102,7	98,1	101,8
Árindexek				
ipari termelői árak	104,3	100,7	98,7	100,3
ipari belföldi értékesítési árak	105,3	100,1	98,5	99,8
mezőgazdasági termelői árak	115,4	115,8	109,2	114,4
behozatali forintárak	104,2	98,9
kiviteli forintárak	102,9	99,8
Alkalmazásban állók létszáma, ezer fő	2 674	2 619	2 708	2 637
index	99,4	99,3	100,5	99,5
Munkanélküliségi ráta ^{a)} , %	11,0	10,6 ^{b)}
Bruttó átlagkereset, ezer forint	223,0	226,7	232,1	227,8
nominális index	104,6	103,4	103,0	103,3
Nettó átlagkereset, ezer forint	144,0	148,5	152,0	149,2
nominális index	102,0	104,7	104,4	104,6

^{a)} A 15–64 éves népességen belül.^{b)} 2013. március–május.^R Revidált adat.**2.) 2013. január–június**

Megnevezés	2012	2013.		
		január– május	június	január– június
Fogyasztóiár-index	105,7	102,4	101,9	102,3
Az államháztartás központi alrendszerének egyenlege, milliárd forint	-607	-559	-162	-722
Ebből:				
központi költségvetés	-620	-728	-186	-914
társadalombiztosítási alapok	-118	121	15	136

További információk, adatok (linkek):[Táblák](#)www.ksh.hu**Elérhetőségek:**

Tájékoztatási főosztály, Elemző osztály

Freid Mónika főosztályvezető-helyettes

Monika.Freid@ksh.hu, Telefon: (+36-1) 345-1296[Információs szolgálat](#), Telefon: (+36-1) 345-6789